

1 OBEC ŽERNOVNÍK /parkoviště/

Kraj: Jihomoravský
Okres: Blansko
Pošta: Černá Hora
Farnost: Černá Hora
Rozloha katastrálního území: 2,87 km²
Počet obyvatel (k 1. 1. 2012): 228
Hustota osídlení: 79,44 obyv./km²
Nejvyšší bod: Skalky (453 m n. m.)
Nejnižší bod: Pod Horkou (322,00 m n. m.)

Smírčí kámen

Kaple sv. Vavřince

Kašna Na Bařinách

Obec se nachází 2 km jihozápadně od Černé Hory. Název Žernovník pochází pravděpodobně od žernovů – mlýnských kamenů, které se zde vyráběly z místního pískovcového kamene. První písemná zmínka o Žernovníku je z roku 1351, kdy byla malá osada při cestě z Brna do Boskovic v držení vládků z Jenče. Od roku 1389 byla osada Žernovník součástí panství černohorského, které náleželo pánům z Boskovic. Místní kaple sv. Vavřince byla vystavěna okolo roku 1810. Na území obce se nachází další drobné sakrální stavby, historicky nejvýznamnější je smírčí kámen z růžového pískovce. V roce 1937 byl v obci založen Sbor dobrovolných hasičů. Soutěžní družstva žernovských hasičů dosáhla na úrovni okresních, krajských i celostátních soutěží významných úspěchů. Geologicky je území tvořeno okrskem Žernovnická hrášt', která je součástí Boskovické brázdý tvořené permokarbonskými slepenci, pískovci, prachovci a jílovcí. Při severním okraji obce se vypíná Horka u Žernovníka, významný krajinný prvek vyhlášený roku 1998, který je součástí jihovýchodního okraje Českomoravské vrchoviny. Na svazích rostou méně náročné suchomilné rostliny, dřevinné linie tvoří mj. dub letní, javor babyka, habr obecný, bříza bradavičnatá, na hlubších půdách byly založeny třešňové sady. Tůňky jsou významnou lokalitou života obojživelníků. Ve starém třešňovém sadu se zdržuje zvláště chráněný pták Krutihlav obecný. Pro území obce Žernovník jsou charakteristické výrazné plochy sadů a zahrad, zemědělsky obhospodařované půdy, smíšené a jehličnaté lesy s členitým kaňonovitým údolím Býkovky.

2 ŽERNOVNÍK /rozhledna/

Kopec Skalky nad obcí Žernovník je místo s dalekým rozhledem. Objekt starého vodojemu umístěný v této lokalitě byl proto využit jako základ pro vybudování rozhledny. Z výhlediky je možné spatřit Pálavu, Dukovany, za příznivých podmínek Praděd. Celková výška rozhledny je 13,3 m, výhledková plošina je v nadmořské výšce 454,8 m n. m. Nosnou konstrukcí šestiboké věže se stříškou tvoří modřínové sloupky a ocelová táhla. Dvouramenné schodiště a podlahy jsou dubové celodřevěné. Rozhledna byla vybudována v celkovém nákladu 1,9 mil. Kč s příspěvkem 85 % z Regionálního operačního programu jihovýchod. Objekt je volně přístupný.

V roce 1938 bylo rozhodnuto o stavbě dálnice Vratislav – Brno – Vídeň. Vedením výstavby této německé dálnice byl pověřen Ing. Dr. Hans Lorenz. Stavba některých úseků byla zahájena již v dubnu 1939. Celkem bylo rozestavěno 85 km této komunikace. Stavební práce byly předčasně ukončeny k 30. 4. 1942 po prvních vojenských neúspěších nacistických vojsk. Poválečné Československo vždy počítalo s využitím nedokončené stavby. V okolí Žernovníka to nejprve měla být kvalitní silnice první třídy a od roku 1963 dálnice nebo rychlostní silnice. Na území Žernovníka vstupuje dálnice vysokým násypem, který přechází v 450 m dlouhý a až 18 metrů hluboký zářez. V násypu se měli nacházet dva dálniční mosty. V místech plánovaných mostů najdeme vybetonované základy. Západně od Žernovníka v hluboké roklí můžeme nalézt nedokončený parabolický most přes místní vodoteč. Poblíž silnice ze Žernovníka do Malé Lhoty se nachází velká trubní propust označená letopočtem 1941.

3 BAŘINA

Bařina je lokalita ležící na mírně skloněném čele široce klenutého hřbetu uprostřed Žernovnické hrášt' v nadmořské výšce 425 až 435 m n. m. Jedná se o větrnou náhorní polohu. V lokalitě byl k 30. 10. 2000 registrován významný krajinný prvek Klínek s rozlohou 0,57 ha. Geologické podloží tvoří červenoseďmé permské pískovce a břidlice, které zde byly v minulosti těženy v malých lomových jámách. Vegetaci tvoří cca 70letý přírodě blízký porost dubu zimního a dubu letního s příměsí habru obecného, třešněvých pačků a jeřábu paččáho. V podrostu je významný výskyt izolovaného ostrůvku konvalinky vonné a lipnice hajní, přidružují se violka lesní, černýš hajní, bika hajní, ostružiník křovitý, kuklík městský aj. V rozlehlé okolní polní krajině má tento izolovaný dubový lesík význam jako útočiště ptactva a zvěře, a je též významným krajinným prvkem.

4 OBEC LUBĚ

Kraj: Jihomoravský
Okres: Blansko
Pošta: Černá Hora
Farnost: Újezd u Černé Hory
Rozloha katastrálního území: 3,53 km²
Počet obyvatel (k 1. 1. 2012): 104
Hustota osídlení: 29,46 obyv./km²
Nejvyšší bod: Jedůvka (484 m n. m.)
Nejnižší bod: soutok ve Žlebě (327 m n. m.)

Obec se nachází 5 km jihozápadně od Černé Hory. Obcí protéká potok stejného jména, s nímž je obec od pradávna spojena. První zmínka o potoku Lubě pochází ze zakládací listiny kláštera Opatovického (u Pardubic), která je datována k roku 1073. První písemná zmínka o obci samé pochází až z roku 1360, kdy patřila k panství Bukovskému. Název obce Lubě se pravděpodobně odvozuje od „lubu“, což býval kryt mlýnského složení (mlýnských kamenů, „žernovů“). V roce 1922 byla obec postižena velkou povodní, která způsobila obrovské materiální škody a jedna obyvatelka zahynula. Z důvodu ochrany obce

před takovou katastrofou bylo v roce 1933 prohloubeno, rozšířeno a opevněno koryto potoka. V roce 2012 proběhla oprava této stavby. V současné době je v obci 42 domů, z nichž je 33 trvale obydleno, 9 domů slouží k individuální rekreaci majitelů. V obci je víceúčelové hřiště s umělým povrchem. V areálu u požární nádrže je hospůdka, prolézačky pro děti a taneční parket.

5, 6 OBEC HLUBOKÉ DVORY

Kraj: Jihomoravský
Okres: Brno-venkov
Pošta: Lomnice u Tišnova
Farnost: Unín
Rozloha: 4,37 km²
Počet obyvatel (k 1. 1. 2012): 74
Hustota osídlení: 16,82 obyv./km²
Nejvyšší bod: Střela (492 m n. m.)
Nejnižší bod: Rakovecký potok (320 m n. m.)

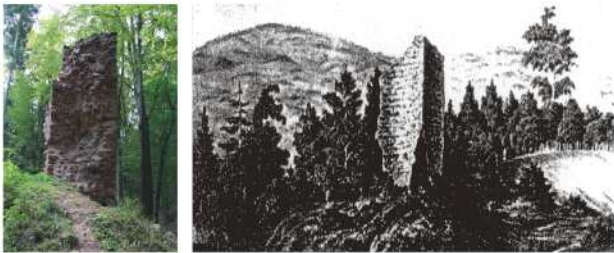

Obec Hluboké Dvory se nachází jihozápadně od Tišnova v nadmořské výšce 420 m n. m. Od Blanska je vzdálená pouze 20 km a v letech 1960 až do konce roku 2006 patřila do blanenského okresu. V roce 2007 byly Hluboké Dvory přefazeny do okresu Brno-venkov. Nejstarším stavením bylo pravděpodobně čp. 1, které původně prý sloužilo jako hájenka a patřilo k hradu Trmačovu, v roce 1970 se však rozpadlo. Kaple Nanebevzetí Panny Marie, čtvercová hranolová stavba uprostřed návsi, je z roku 1838. Jednotřídní škola byla vybudována v roce 1892, v roce 1962 však byla uzavřena. Nyní v budově sídlí Obecní úřad. Pozoruhodné jsou dva původní statky, které patřily k černohorskému panství: tzv. Starý dvůr čp. 10 je nyní přestavěn na rodinný dům, dříve v něm byla hájenka, a dále tzv. Nový dvůr čp. 12, který postupně patřil mnoha majitelům, nyní jej soukromý vlastník přestavuje na ekofarmu a agroturistické centrum.

7 HRAD TRMAČOV

Zřícenina středověkého hradku Trmačov a pozůstatky zaniklé středověké vsi z přelomu 13. a 14. století se nachází asi 1 km od Hlubokých Dvůrů přibližně jižním směrem. Tato kulturní památka (rozhodnutím ze dne 14. dubna 1977, čj. 2683/77-ED/563/77) má rozlohu pouhých 27×22 m a svými rozměry je tak nejmenším moravským hradem tzv. bergfritového typu. Pro takové stavby jsou typické tři prvky – věž, palác a hradba. Hrádek je oddělen ze tří stran příkopem s mimořádně dobře dochovaným valem na jeho zevní straně. Val se na jihovýchodě rozšiřuje v místě předpokládané vstupní brány. V roce 1305 se po Trmačovu psal vladyka Ondřej, svědčící na závěti Jindřicha II. z Lichtenštejna a Mikulova. Pravděpodobně následkem husitských válek, a po nich válek Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem, je hrad k roku 1466 uváděn již jako pustý. Stejnomená osada rovněž zpusťla a následně zanikla v 15. století.

8 PARTYZÁNSKÝ PAMÁTNÍK

V lesích mezi Hlubokými Dvory a Skaličkou byl počátkem října roku 1944 vybudován bunkr jako úkryt pro členy odbojové skupiny s názvem Třetí československá úderná rota gen. Luží. Tato partyzánská skupina začala působit v oblasti Tišnovska na podzim roku 1944, tvořilo ji 13 mladých mužů zběhlých z nucených prací v Rakousku. Skupinu vedl v hodnosti poručíka brněnský rodák Milan Genserek, nar. 24. 11. 1922. Bunkr v Černohorské roklí u Rakoveckého potoka (za památníkem) byl vybudován pro 6 – 7 osob. Později se asi o 150 m dále započalo s budováním druhého úkrytu. Do vybudování bunkru byli „chlapiči“, jak jim říkali místní podporovatelé, ubytováni v domech po okolí, hlavně však ve Skaličce. Skupina byla do Skaličky přivedena paní Zdeňkou Pařízkovou – Žandovskou. Rodina mlynářů Žandovských partyzány významně podporovala

a společně s dalšími občany Skaličky zajišťovala základní prostředky pro jejich přežití. Skaličská základna partyzánského boje byla zdemolována ve dnech 23. – 24. 2. 1945, po provokaci a policejní razii nejdříve v Újezdu u Černé Hory, následující den pak ve Skaličce. 8. září 1946 byl slavnostně v lesích u Skaličky, v místě hrobu Stefana Mihajloviče, odhalen památník padlých příslušníků odboje na Tišovsku. Návrh je dílem akademického malíře Ladislava Kotase ze Skaličky, který také sám vytesal všechny reliéfy do kvádrů dovezených z lomu u Hlubokého. Památník byl vybudován nákladem pozůstalých a přátel. Dne 31. 8. 1947 byl památník doplněn o „Pamětní desku padlým a umučeným příslušníkům III. úderné roty“. Jména 46 obětí vytesal do žulové desky kameník p. František Suchý ze Skaličky.

9 JIŽNÍ PORTÁL

Areál rekreačního střediska s rybníkem nazývaný Jižní portál leží v údolí Malolhotského potoka asi 1 km jižně od obce Malá Lhota. Nachází se v katastrálním území tří obcí, a to Lubě, Malé Lhoty a Újezdu u Černé Hory. Středisko s rybníkem bylo vybudováno v 70. letech minulého století v souvislosti se stavbou II. březovského vodovodu. Rybník má rozlohu 0,36 ha a je napájen vodou z Malolhotského potoka. V roce 2010 byl revitalizován. V lese nad rybníkem, v trati Dvorce, stával na malé ostrovině nad Malolhotským potokem ve středověku dvůr s budovou velikosti asi 9×10 m, jejíž nepatrné zbytky jsou v lese doposud znatelné. Dvůr patřil k obci Lubě a v roce 1415 se připomíná jako pustý.

10 OBEC MALÁ LHOTA

Kraj: Jihomoravský
Okres: Blansko
Pošta: Černá Hora
Farnost: Újezd u Černé Hory
Rozloha katastrálního území: 2,63 km²
Počet obyvatel (k 1. 1. 2012): 135
Hustota osídlení: 49,45 obyv./km²
Nejvyšší bod: Ježovice (450 m n. m.)
Nejnižší bod: Jižní portál (340 m n. m.)

Vesnička se nachází 4 km jižně od Černé Hory, 20 km severně od Brna, leží v hlubokém údolí po obou březích Malolhotského potoka. V historii přináležela k černohorskému panství a byla též zvaná „Šibená Lhotka“. V dějinách je poprvé jmenována v roce 1390. Přívlastku Šibená se jí dostalo podle hrdečního práva černohorského, které se konalo na blízkém kopci zvaném dodnes Šibené. V novodobé historii obce byl nejpohnutějším dnem 27. duben 1945, kdy byla obec bombardována ruskými letadly. Tímto bombardováním byl zničen jeden most a poškozeno bylo několik budov. Nálet si také vyžádal 2 lidské životy. Tyto oběti připomíná společný památník obětem obou světových válek na návsi u kapličky. Na návrší u lesa nad vesnicí jsou Boží muka, zbudovaná a vysvěcená v roce 1947 na památku přežitého bombardování obce. V katastru obce se nachází významný krajinný prvek „Ježovec“. Registrován byl v roce 1999. Rozkládá se na ploše 27,5 ha jihozápadně od obce. V lokalitě byly nalezeny četné otisky organické flóry a fauny doby permské, zejména ryb a ještěřů.

11 LUBĚ - ŽLEB

Lubě je říčka protékající okresy Blansko a Brno-venkov. Délka vodního toku Lubě je 23,5 km, plocha povodí 82,1 km². Říčka pramení severovýchodně od obce Rašov v nadmořské výšce 542 m odkud směřuje k jihovýchodu, protéká obcí Lubě a pokračuje na jih do Skaličky, kde se do Lubě vlévá potok Lažánka. Tok se dále ubírá k Malhostovicím, Drásovu, Tišnovu a Březině, kde se zleva vlévá do Svratky. Reliéf krajiny je převážně svažité. Říčka Lubě vyhloubila v tektonicky vyzdviženém úseku zářez, v němž meandruje. Místy je její tok uměle napřímen a zahluoben. Údolní dno zářezu je typickou inverzní polohou – sběnou oblastí chladného vzduchu. Naopak střední a zvláště horní části svahů jsou dobře osluněné a podstatně teplejší. Lokalita od Lubě do Skaličky, nazývaná Žleb, se nachází v klimatické oblasti označované za mírně teplou. Nejrozšířenější hrominou v horní části toku je břidlice pestrých barev. Na břidlici lze najít rostlinné i zvířecí otisky. Místy se vyskytuje pískovce. Asi čtvrt hodiny pěší chůze ve směru říčky vybihá do údolí slepencová skupina skalních pilířů, z nichž jeden se nápadně podobá lidské hlavě, proto se mu říká „Krkatá bába“. Žleb lze považovat za ideální prostředí pro hnízdění různých druhů ptáků. Při procházce údolím můžeme zahlédnout hýla obecného, konipase bílého, konipase horského, čápa bílého nebo čápa černého. Lokalita se svými loukami a zalesněnými stráněmi poskytuje vhodné útočiště lesní zvěři. Je domovem pro srnce obecného, zajíce polního, prase divoké, kunu lesní, kunu skalní a lišku obecnou.

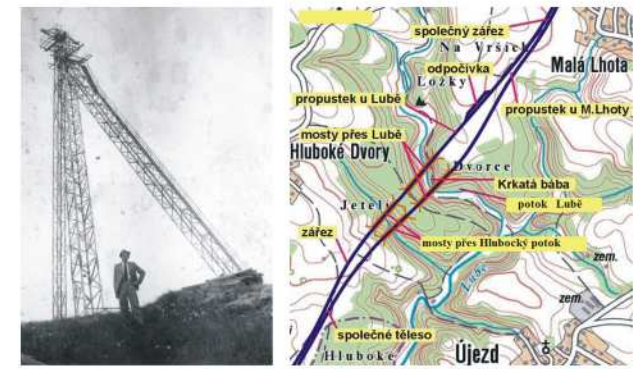
12 KRKATÁ BÁBA /přírodní památka/

Přírodní památka byla vyhlášena v roce 1997, jako zvláště chráněné území pro zachování geomorfologicky velmi zajímavých a cenných skalních útvarů s přirozenými společenstvy zakrslých doubrav. Zaujímá rozlohu 9 ha a nachází se v nadmořské výšce 340 - 385 m n. m. Jedná se o významnou lokalitu teplomilných druhů rostlin s výskytem vzácných a regionálně silně ohrožených druhů jako je skalník celokrajný, strdivka břitvá, kruštík širokolistý a pavinec horský, což jsou druhy zařazené do Červeného seznamu flóry České republiky. Skalní útvar je tvořen červenými permskými slepenci, pozůstatkem dávného provorního moře. Slepence se při zvětrávání drojí a uvolněné úlomky se hromadí při úpatí srázů, kde vytváří osypy a úpatní haldy. Svě jméno dostal skalní útvar podle skalní věže tvaru hlavy na úzkém krku. Hlava je vysoká okolo 2,5 m. Skalní útvar Krkaté báby vystupuje cca 15 metrů nad tokem Lubě.

Německá dálnice Vratislav – Brno – Vídeň
Projekt Čtyřmostí (Vierbrücken)

Lokalitou dnešní přírodní památky Krkatá bába měla vést trasa německé dálnice Vratislav – Vídeň. Z důvodu zachování skalního útvaru (biologicko-dynamické začlenění staveb do krajiny) bylo rozhodnuto o rozdělení dálnice do dvou samostatných těles. Mezi samostatnými tělesy pro každý jízdní směr dálnice měl vzniknout středový pás o šířce až 140 metrů. Uprostřed tohoto pásu se měl nacházet dominantní skalní útvar. Do dnešní doby se na obou předmostích plánované západní větve dálnice dochovaly pozůstatky stavení (vybetonované pojezdy kabelového jeřábu a betonové patky pro uchycení stavebních strojů) a částečně i provedené zemní práce.

Historické foto - kabelový jeřáb